

A V-A EDIȚIE A SESIUNII ȘTIINȚIFICE "ARTĂ ȘI ARHITECTURĂ" DE LA ARAD: SECESSION

În zilele de 28-29 mai 1997, la Complexul muzcal județean Arad, s-au desfășurat lucrările ediției a V-a a Sesiunii științifice "Artă și Arhitectură" având drept temă Secesiunea.

Au participat istorici de artă, arhitecți, muzcografi din București, Cluj, Iași, Timișoara, Oradea, Deva, Tg. Mureș, Brăila și Republica Moldova ale căror preocupări științifice se leagă de acest stil.

Lucrările s-au desfășurat în plen, dimineața, și, pe secțiuni, după-amiaza și a doua zi.

După deschiderea oficială, conf. dr. Viorica Guy Marica din Cluj-Napoca a prezentat comunicarea: "Originile și ramificațiile unui profil stilistic", lucrare cu caracter general care a trecut în revistă toate formele particulare pe care le-a luat acest stil în diferite țări ale Europei, influențele pe care le-a suferit în contact cu alte curente artistice.

În continuare, istoricul de artă Elconora Costescu din București a prezentat curentul de idei secesionist promovat la București de gruparea artistică "Tinerimea Română", al cărui mentor a fost pictorul Kimon Loghi.

Pe secțiuni, comunicările prezentate s-au axat fie pe valorificări de piese (Arta plastică), fie pe analiza unor elemente decorative, clădiri sau ansambluri (Arhitectură), toate având ca numitor comun punerea în discuție a acestui stil ajuns la Centenar.

Dintre comunicările din domeniul artei plastice menționăm intervenția muzcografelor de la Muzeul Civilizației Daco-Romane Deva, Doina Antonescu și Doina Ionescu, care, prin intermediul fotografiilor și al diapozitivelor comentate, au prezentat Colecția de sticlărie și metal Secesiunea a muzeului hunedorean, și pe cea a muzcografiei Alice Tămaș de la Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, care a vorbit despre "produse 1900" ale fabricii de sticlărie din Beliu (jud. Arad).

Dintre lucrările cu caracter sintetic, interesantă a fost cea susținută de muzcografii Marin Constantin de la Muzeul

Național Cotroceni din București despre legăturile care au existat între "Regina Maria și Tinerimea Română".

Tot în această serie se înscrie analiza publicațiilor arădene ilustrate de epocă, pe care a întreprins-o muzcografa Elena Rodica Colta de la muzeul din Arad, pentru a stabili repertoriul de ornamente pus în circulație de imprimăriile locale după 1900.

La secțiunea de Arhitectură o parte din lucrări s-au referit la vitraliile 1900. Viorica Herdean, de la Muzeul județean Mureș, a prezentat vitraliile Palatului Cultural din Tg. Mureș, Rodica Hărcă, de la Muzeul Țării Crișurilor, vitralii 1900 din Oradea, istoricul de artă Ileana Pintilie, din Timișoara, vitraliile Seminarului teologic romano-catolic din acest oraș.

Muzcografa Ana-Maria Harjuche, din Brăila, a abordat feroneria 1900, iar arhitecta Liliana Roșiu, împreună cu muzcografa Marcela Oprescu de la Muzeul Banatului, "motivul decorativ al stupului" în arhitectura 1900 din Banat.

Republica Moldova a fost reprezentată de arhitecta Aurelia Carpov care a prezentat "Arhitectura Secesiunea din Cernăuți".

În pauza lucrărilor a fost vernisată expoziția "Centenar Secesiunea", care reconstituie, prin piese de mobilier, vestimentație, pictură și artă decorativă (multe piese fiind produsul unor ateliere arădene), ambianța interioarelor arădene la început de veac.

De asemenea, secția video-film a muzeului a realizat documentarul "Aradul și Arta 1900", care a fost prezentat în final.

Organizatorul expoziției și consultantul științific al filmului a fost muzcograful arădean Gheorghe Lăncușchi.

Ca și în anii precedenți, comunicările prezentate vor fi publicate în volumul "Studii și comunicări, IV", publicația Muzeului de artă din Arad.

ELENA RODICA COLTA

ACTA MOLDAVIAE MERIDIONALIS LA A XIX-A EDIȚIE

În zilele de 22-23 mai 1997, Muzeul județean "Ștefan cel Mare" - Vaslui a găzduit tradiționala sesiune națională de comunicări științifice "Acta Moldaviae Meridionalis", ajunsă la cea de a XIX-a ediție.

În acest an, sesiunea a fost dedicată împlinirii a 540 de ani de la urcarea pe tron a voievodului Ștefan cel Mare, patronul spiritual al muzeului, a 120 de ani de la războiul de neam și câștigării independenței de stat a României și a 80 de ani de la eroicele biruințe de la Mărăști, Mărăcești și Oituz din Marele Război pentru reîntregirea neamului.

Au fost susținute comunicări în plen de acad. Alexandru Vulpe, dr. Silvia Marinescu-Bălău, de la Institutul de arheologie București, Mircea Coloșenco de la Ministerul

Culturii și Cornelia Apostol de la Muzeul Național de Istorie a României. Participanții la sesiune: muzcografi, arhiviști, profesori de istorie, militari de carieră au fost salutați de către Constantin Popescu - directorul instituției gazdă. Au fost oaspeți ai Vasluiului, muzcografi din Bacău, Bârlad, Botoșani, București, Iași, Huși, Golești, Pitești, Ploiești, Sinaia, Sibiu, Succava și Târgoviște.

Cu prilejul sesiunii a fost vernisată, în sala ARTA a Muzeului județean "Ștefan cel Mare", expoziția documentară "Arc peste timp - 1877-1917" organizată în colaborare cu Muzeul de istorie "Iulian Antonescu" din Bacău, Muzeul "Vasile Pârvan" - Bârlad, Muzeul județean - Botoșani, Complexul Național Muzeal "Moldova" - Iași, Muzeul municipal Huși,

Muzeul de istoric Piatra Neamț, Muzeul Național al Bucovinei - Succava, Muzeul mixt Tecuci.

Expoziția evidențiază aportul Vasluiului și al locuitorilor săi la evenimentele cruciale ale istoriei naționale la care face trimitere, prin ilustrate, obiecte personale, fotografii de epocă și documente fiind evocate figurile legendare ale lui Penș Curcanul, colonelului Mihail Cristodulo Chercez, mareșalului Constantin Prezan.

Prezentarea expoziției a fost făcută de Viorica Cristea, director adjunct, și Adriana Tibulcă, muzeografa la Secția de istorie modernă și contemporană. A urmat vizitarea expoziției medalion "Emil Condurachi" (1912-1987) autori: Viorica Cristea și Familia Simion și deschiderea expoziției de artă plastică "Ritm-culoare" cu piese din colecțiile Muzeului de arte vizuale Galați a cărei prezentare a fost realizată de Doina Rotaru,

muzeograf de artă de la instituția muzeală vasluiană.

După-amiază lucrările sesiunii s-au desfășurat în cadrul a trei secțiuni: Secțiunea de istorie veche, arheologică și istorie medic; Secțiunea de istorie modernă și contemporană și Secțiunea de istoria culturii. Comunicările prezentate în secțiuni au stârnit interesul participanților și dezbateri fructuoase.

În ziua a doua a sesiunii a fost organizată o excursie documentară în județ. A fost vizitat ansamblul arhitectural neogotic al Mănăstirii Florești, obiectiv aflat în restaurare pe listele prioritare ale Ministerului Culturii. Frumusețea zilei de mai, peisajul absolut superb și atmosfera de pace spirituală degajată de dantelăria pictrei sculptate îmbinate cu glasul pătrunzător al preotului Ezechiel au făcut ca a XIX-a sesiune, sesiunea Muzeului Județean "Ștefan cel Mare" să poată fi considerată o reușită deplină în peisajul manifestărilor muzeale de acest gen.

VIORICA CRISTEA

MUZEUL SĂTESC - REALITATE ȘI PERSPECTIVĂ

Muzeul este o instituție specializată în cercetarea științifică, cunoașterea și valorificarea complexă a patrimoniului cultural pe care îl deține. El trebuie să fie o instituție vie, dinamică și cât mai strâns legat de public.

Muzeele sătești își axează expozițiile, în special, pe obiecte de etnografie, urmate de cele de interes istoric, numismatic, arheologic și carte veche bisericească. Predomină obiectele de uz casnic și gospodăresc, uneltile de industrie casnică și agropastorale, costumele populare originale (pe vârstă). În aceste muzee apar și unele unelte ale meșteșugarilor din localitatea respectivă ieșite din uz (de tâmplar, cojocar, olar etc.) datorită renunțării la meșteșug. Alături de aceste exponate mai-sus menționate, în muzeele sătești se mai pot vedea covoare țesute la război, țesături pentru împodobirea interiorului țărănesc (chinde, ștergare, pălărie), ceramică populară (blide și cance), icoane pe sticlă, în special din centrelor de iconografi din Țara Făgărașului (Arpaș, Cârjișoara și Făgăraș), dar și din Șchiu Brașovului sau Mărginimca Sibului. Unele muzee sătești au chiar reconstituite interioare de casă țărănească din satul respectiv. Un muzeu aparte, între aceste muzee sătești, este cel din satul Bucium, înființat prin strădaniile și pasiunea inginerului Gheorghe Radocea. Aici se întâlnesc piese adunate de pe întreg teritoriul românesc, în special piese aparținând colecțiilor de etnografie, constituind în acest punct de vedere un fel de muzeu național.

Gheorghe Radocea, acest iubitor și animator de cultură și artă populară, caracterizând muzeul în general, spunea că acesta este o "oglină a spiritului, a frumosului și adevărului, a dragostei și dăruirii colecționarilor".

Foarte multe dintre muzeele sătești au fost înființate de către colecționari particulari, de către învățători, profesori, preoți pasionați care, cu mult efort și chiar cheltuială, au salvat cât au putut din cultura populară, care dispărea de la o zi la alta.

Aceste muzee (de fapt niște expoziții - depozite) au fost aglomerate într-una, două sau chiar trei încăperi ale casilor lor, sau în unele case libere, în cadrul școlilor, al căminelor culturale sau case parohiale, de pe lângă biserici.

Punctele muzeistice din cadrul sau de la căminele culturale, din timpul epocii de tristă amintire, erau - în majoritatea lor - muzee "de hârtie", realizate ad-hoc la îndrumarea și după "indicațiile prețioase" ale secției de propagandă. Nu aveau o tematică bine definită, dispuneau de câteva piese originale, fără a respecta vreun principiu al etalării sau conservării științifice. Aproape toate școlile

din zonă au avut organizate puncte muzeistice sau muzee de colecție, dar demne de amintit sunt cele de la Comăna de Jos, Breaza de la Drăguș, Viștea, Perșani, Hârșeni ș.a. Acestea demonstrează bogăția de valori culturale ale Țării Făgărașului și faptul că zona mai dispune încă de un patrimoniu cultural virtual care trebuie salvat. Merită a fi amintite și muzeele memoriale "Badca Cârțan", din Cârjișoara, și "Gheorghe Șincai" din Șinca Veche, acesta din urmă înființat de fundația cu același nume.

Muzeele sătești se confruntă în prezent cu multiple probleme: a spațiului, a personalului de specialitate, nu se respectă nici cele mai elementare norme muzeistice de etalare sau de conservare. Multe piese sunt bolnave, altele trebuiesc restaurate și, în general, este indispensabilă asistența de specialitate. De aceea, este necesar ca aceste muzee sătești care mai există sau care se vor mai înființa să se afle sub patronajul celor mai apropiate muzee specializate care să asigure asistența de specialitate adecvată în buna funcționare și realizare a scopului pentru care au fost organizate.

Este datorată și a fundațiilor culturale existente, și în special a fundației culturale "Negru Vodă" și a asociațiunii "ASTRA", de a înființa, reînființa și revigora ascemenea muzee sătești, ceea ce ar fi o continuitate a activității culturale a acestor societăți.

Prin însăși titulatura de muzeu aceste focare de cultură la sat trebuie să fie mai strâns legate de public, cu o activitate vie și deschise către oricine vrea să le viziteze și nu cu obloancle trase și zăvorâte. Nu numai că la aceste muzee nu se ține nici o evidență a numărului de vizitatori, dar la multe dintre ele nu există nici inventar general sau pe colecții.

Pentru ca aceste muzee sătești existente, sau care se vor înființa, să fie viabile și cu o activitate eficientă, ele trebuie să se afle, în permanență, sub direcția îndrumată și sprijinită de către Muzeul Țării Făgărașului, Fundația culturală "Negru Vodă" și Despărțământul "ASTRA" din Făgăraș.

GHEORGHE DRAGOTĂ

NOTE:

Acest material a fost prezentat la Seminarul Internațional "Satul românesc la sfârșit de secol XX", Secțiunea I, Făgăraș, 15-17 august 1996